

Tragač očima

Prekrivenih usta gledamo oči. Postali smo oči. Širom otvorene pretresaju torbu za popustom uz produženje ugovora o mobilnoj mreži i slušalicama na dar. Stisnuto zabrinute prebiru po slovima zadnjeg maila o potrebi dorade projektne dokumentacije. Male nemirne žmirkaju za konobarom koji oteže s poslugom kave. Uske vlažne potresaju odjeci jučerašnje prepirke – ili put u München ili ona. Rezignirano daleke od razočaranja. Prevrtljivo vesele od nestrpljenja. Blistavo sanjive zbog nadanja. Ostaju samo oči.

Njezine su oči tamne i duboke kao odaje Staroga celjskoga grada. Gleda me dugo.

- Imaš lijepe oči. – kažem.

Smije se u nevjerici. Odmahne glavom prebacivši pogled preko zidina celjskoga dvorca na grad u dolini.

- Moje su oči smeđe. – uvjerava me uzdignutih obrva.

- Lijepe su. – ponovim. Sitna crna točka iz šarenice njenog desnog oka utiskuje se u moje srce.

Povjeruje mi napokon. Osmijeh ju odaje. Tračak sjete. Govorimo malo. Osjećamo puno.

Na društvenoj mreži piše da živi u Koprivnici. Mreža tvrdi da je sretna. Ne vidim crnu iskru njezinog desnog oka. Fotografije su nijeme. Na posljednjoj čuči pored svjetlokosog dječaka kao da ga pridržava dok gledaju u visoki akvarij. Bljesak naušnice odbija se od stakla. Nosi bijelu haljinu. Dobila je sina. Pomišljam na sreću čovjeka iza objektiva. Otada je više nema. Nema je na mreži već deset godina. Još piše da živi ovdje, u Koprivnici. Među svim očima prepoznao bih smeđe i duboke, oči s crnom točkom, koje nisu vjerovala da su lijepe na zidinama Staroga grada Celja prije dvadeset godina.

Sastanak u Gradskoj vijećnici počinje za dvadeset minuta. Ne ulazi se prerano. Ne ostaje se dulje od potrebnog. Maske i sve to... Teško je disati. Začuđujuće što se konferencija održava uživo. I Celje i Koprivnica vape za pozitivnim publiciteom. Razumljivo, s obzirom na situaciju... Nisam siguran čemu sam ovdje. Uskoro su izbori, svi su pozvani. Još jedne oči ispod maske, zastupnika u prodaji, pristajat će za medijsku fotografiju. Rukovati se ne preporuča. Građanstvo će tek zamišljati osmijehe zadovoljstva sklopljenim ugovorom na licima gradskih čelnika prekrivenih maskama. Ne treba uraniti. Valja pričekati početak znakovitog događaja vani, na zraku. Udahnuti toplu jesen u centru Koprivnice. Na glavnom trgu, lijevo, na terasama pod suncobranima gdje se ispija kava, degustira craft pivo, isprobava sladoled s okusom novog jutra. Posjećuju se galerijske izložbe i filmske premijere. Ili na klupicama uz park na desnoj strani trga, gdje zasjedaju umirovljeni, u pamučnim majicama, s pecivom u bijelim najlonskim vrećicama i gledaju preko pločnika pod suncobrane. Mikroslika svijeta.

Gdje je ona? Je li još uvijek ovdje?

Dvoje mladih pod maskama ulazi u park. Njegove su oči divlji kesteni, a njezine mladice loze. Drže se za ruke. Ponese me za njima. Kamenčići zveckaju od njihovih koraka. Skrenu u Aleju uzdisaja. Dugo već nisam to vidio - držanje za ruke.

Ruke se njene upijaju u moje poput zraka mjesečeve svjetlosti vruće talijanske noći. Uskoro ću ih morati ispustiti, zato ih držim još čvršće i ona mi uzvraća. Klizne mi iz ruku da bi trčala

zapijenjenim valovima i ja za njom. Namjerno usporava. Uхватim joj ruku, privijam je uza se i ljubim. Ljubimo se dugo. Stopala propadaju u pijesku. Noćno more Riminija ispire naše tragove. Vraćamo se u diskoklub. Ekpa mi se smije zbog odvezanih cipela. Prolazimo, držimo se za ruke. Ne ispuštam joj ruku čak ni kada kupujem ružu od mladića što crvenim ružama obilazi noćne klubove. Smiješno joj je. Svira *Desert Rose*. Moje mi društvo pjesmom čestita osamnaesti rođendan. Znaju da volim ovu pjesmu. Ona pomiriše ružu i povede me na plesni podij. Zagrljeni pratimo melodiju. Jesam li pronašao pustinjsku ružu - u Italiji? Odnosi mi dah. Može li biti moja? Ne želim disati bez njenog mirisa. Sutradan je slučajno srećem na izletu u San Marinu. Razgledava suvenire u skućenoj suvenirnici. Zastanemo na kamenom pragu očiju uprtih jedno u drugo. Srećemo se iste večeri, sasvim slučajno, u autobusu za Rimini. Gledamo se i znamo – dogođa se samo jednom u životu i odabrala je naše oči.

Koliko se puta slučajnost može ponoviti? Može li se ponoviti sada, u Koprivnici nakon dvadeset godina? Crkveno zvono s druge strane parka označi treću četvrt. Konferencija je za petnaest minuta.

Italija mijenja život. Noćima me zapljuskuju valovi što su nam se omatali oko gležnjeva svjetlucajući mjesečevom svjetlošću. Slovenija odiše čežnjom. S mirisom jeseni stiže pismo iz Hrvatske. Drhtećim rukama vadim laticu crvene ruže i poruku da u nedjelju dolazi u Celje na nekoliko sati. Čekam je na stanici od prijepodneva. Prvi vlak iz Hrvatske dolazi bez nje. Pregazi me. Uskoro stiže poruka. Ne dišem. Mobilne mreže tek su došle na naše tržište i međudržavne poruke kasne. Piše da je vlak iz Koprivnice petnaest minuta kasnio u dolasku u Zagreb i da nije stigla presjesti u prvi za Celje. Dolazi sljedećim. Čekam drugi vlak iz Zagreba. Trčim iz čekaonice. Srećemo se na stepenicama perona. Grlim je s ushitom. Kaže da je čekajući pročitala skoro cijeli „Kiklop“. Neku facu hrvatske književnosti, našalim se. Kaže mi da želi studirati književnost. Ne zanima je više ekonomija. Ja ću vjerojatno ostati u ekonomiji, kažem. Odvodim ju doma. Samo bih je gledao. Željela je da naša romansa ostane gdje joj je i mjesto – u Italiji. Nije ostala, krišom joj se ukrcala u život. Morala me vidjeti. Ljubim je. Želim da ostane zauvijek. Slušamo Parni valjak. Rastuži ju *Nedjelja, prokleta nedjelja...* Gasim radio. Skori rastanak uvlači se ispod praga sobe. Grlimo se još više. Nastoji ne plakati preda mnom. Uskače u noćni vlak za Zagreb tek s posljednjim zviždukom konduktera na stanici. Svjetla zadnjeg vagona dogaraju u mraku perona. Peku me poput žeravica. Osjećam njezine suze na svom licu. Tri sata do Zagreba i još dva do Koprivnice. Otkidaju mi se od srca dok tonem u san. Sanjam njezinu ruku što me miluje zrakama mjeseca. Naprežem se u žarkoj želji da je uhvatim, ali mjesečeve se zrake ne daju primiti.

Ne živim. Sanjam sve do zime. Zima nas spaja na jedan cijeli dan. Dolazak novog tisućljeća pali nebo iznad Zagreba. Njene usne na mojima. Njezina ruka u mojoj. Vedro je, bez mjesečine. Milenijska noć, naša prva. Ona je u bijelom. Lijepa je. Meni je prvi put. Volim je.

Ispraća nas magleno zimsko jutro. Obećaje da ćemo se uskoro vidjeti. Vjerujem joj.

Još deset minuta do sastanka u vijećnici. Valja se odazvati pozivu, poslati građanima pozitivnu poruku. Makar pod maskom, pokazati oči.

U proljeće stiže poruka da za Uskrs planira doći u moj grad. Može ostati dva dana.

Stojim na peronu, gotovo drhtim, dok putnici izlaze iz vlaka. Čekam da se mlado proljetno sunce odbije od sjaja njezine crvene kose. Silazi djevojka poluduge plavkaste kose u kožnatim hlačama i crnom baloneru do koljena. Okreće se i pruža ruku starijoj ženi pridržavajući joj torbu. Žena

se srdačno oprašta s njom. Vidi se da su se družile cijelim putem. Kažem joj da sam je jedva prepoznao. Primjećujem kako je našla prijateljicu. Nasmije se mojoj šali. Ispriča mi staričinu životnu priču. Srele su se u vlaku koji je krenuo iz Zagreba. Čuvši da putuje voljenom čovjeku, žena je iz dubokog pretinca torbe izvadila crno-bijelu fotografiju malog formata obrubljenu bijelim valovima. Na fotografiji je britanski pilot kojeg je srela u Drugome svjetskome ratu. Proveli su zajedno tek nekoliko dana, ali on je njezina najveća ljubav. Godinama neumanjenu, nikad zaboravljenu nosi je sa sobom. Ide u posjet kćeri u Celju. Pozvala ju je k sebi u Zagreb na stan kad upiše studij književnosti. Ne pomišljam da bi staričina priča mogla postati naša. Pred nama su dva strahovitom čežnjom dočekana dana.

Kameni pločnik na Trgu knezova celjskih i njeni koraci, kafić uz Savinju i njeni dodiri, „Tatica u suknji“ i njezin smijeh... Vodim je u dvorac. Gledamo celjsku dolinu i jedno drugo. Sunce zalazi. Ne vjerujem da joj pričam kako Slovenci svojataju našu Janicu Kostelić. Ponosim se svojim hrvatskim rodom, ta svi su moji iz Zagorja. Gleda me dubokim očima. Kažem joj da su lijepe. Ne vjeruje. Odmahujući glavom prebacuje pogled preko zidina celjskog dvorca na grad u dolini. Misli da su obične. Tada je spazim. Crnu točku u šarenici desnog oka. Crna iskra utiskuje se u moje srce poput vrška olovke koji će ga ubosti pri svakom pogledu sa zidina Staroga grada, stopi u pijesku i pjeni valova što je brišu, medalji Janice Kostelić i parajućem glasu Akija Rahimovskog s Hrvatskog katoličkog radija. Ne želim vidjeti tračak sjete. Puštam smeđim očima da me gledaju kao da me gledaju zadnji put. Starica iz vlaka je znala. Ja ne znam. Skida s vrata zlatni lančić s križićem i stavlja ga oko mog. Daruje mi svoje srce i Boga da me čuva jer ona neće biti tu. Dajem joj svoj lančić iz djetinjstva s privjeskom igraće kockice s utisnutim crvenim točkama. Ona je moj život.

Odlazi.

Krajem ljeta primam njezino oprostajno pismo. Upisala je studij hrvatskoga jezika i književnosti u Zagrebu...i još nečega. Voli me najviše, ali daljina joj otkida dušu. Iznova umire u noćima punog mjeseca znajući da istim zrakama obasjava i moje ruke, ruke koje ne može dodirnuti. Čestita mi rođendan i želi mi svu sreću ovoga svijeta.

Devetnaesti rođendan. Slomljen. Plačem. Pišem joj - kako da budem sretan kada je sva moja sreća s njom. Želim sjesti u vlak. Želim je pronaći u Koprivnici. Grliti je do beskraj. Čvrsto držim lančić, boli me, ne želim ga ispustiti, osjećam sve što znači voljeti.

Dvadeset godina... Pronašao sam ružu u pustinji - i izgubio. Znam da sam danas u Koprivnici – zbog nje. Tražim smeđe oči, duboke s crnom iskrom da mi probodu srce kao viteški ispaljena strijela sa zidina Staroga grada.

Prolazi žena na biciklu livadnih očiju, starac sa psom jesenje maglenih, muškarac pepelnih...

Šest minuta do sastaka. Krećem. Vjetar se zanijhao sa zastavama na bijelom pročelju vijećnice. Iza paviljona prilazi žena kovrčave kose. Uz nju dvoje djece. Djevojčica s naočalama drži je za ruku. Stariji je svjetlokosi dječak, otprilike desetogodišnjak, kao što bi sada mogao biti njen sin s fotografije na mreži. Oči su mu nebeske. A njezine? Kakve li su njezine? Povjetarac ih prikrije smeđim pramenom kose. Samo da priđem bliže. Uklanja kovrču s lica sitnim rukama. Izgledaju nježno...poput mjesečine. A oči? Imaju li crnu iskru? Još malo. Ne dišem.

Djevojčica ju povlači za ruku, kamenčić joj je u sandali. Spušta pogled na djevojčicu.

Prolazim pokraj nje.

Kakve li su bile njezine oči? Nisam ih vidio. Što ako je imala crnu točku u desnom oku?

Zašto je nisam zaustavio? Upitao - je li danas jesen?

Možda zbog mjesečine.

Zašto je sresti sada? Da bismo se čudili minulim godina? Ostaviti dušu u srcu paviljona, ispustiti dah u krošnjavu javora...

Bi li me prepoznala? Osvrnula se za davnim zelenim očima? Očima koje traže... Tragajućim očima za crnom iskrom.

Škripnja teških vrata zatvori me u svježinu hodnika Gradske vijećnice.

Da sam tada sjeo u onaj vlak... Primio je za ruku i rekao da želim život provesti s njom, da ne odlazim bez nje... Želio sam to, želio sam...

Mjesečina...

* * *

Vadim kamenčić iz kćerine sandale. Zvono s crkve svetog Nikole oglasilo je podne. Pod suncobranom na Zrinskom trgu zasvira davna melodija. *Desert Rose*. Osvrnem se.

Škripnjom se zatvore teška vrata Gradske vijećnice.

- Mama, što znači *desert rose*?
- Pustinjska ruža.
- Što je pustinjska ruža?
- To ti je, djevojčice, ruža koju je teško naći.
- Zašto ju je teško naći?
- Jer je jako rijetka i neuobičajena.
- Rijetka je kao crna točkica u maminom oku, znaš.
- Da sine, kao točka u mojem desnom oku.
- A kakve je boje ta ruža, ha mama?
- Zelene.